

רע"פ 7138/13 - לידור בן עטר נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 7138/13

לפני: כבוד השופט ח' מלצר

המבקש: לידור בן עטר

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטת נ' אהד) מתאריך 14.10.2013 בתיק עפ"ת 37953-07-13

בשם המבקש: עו"ד ישראל קליין

בשם המשיבה: עו"ד לינור בן אוליאל

החלטה

1. לפני בקשת רשות ערעור על פסק-דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטת נ' אהד) מתאריך 14.10.2013 ב-עפ"ת 37953-07-13 וב-עפ"ת 37963-07-13 (שצורף אליו), בגדריהם נדחו בקשותיו של המבקש להאריך את המועד להגשת ערעורים על פסקי-הדין של בית המשפט השלום לתעבורה הנכבד בפתח-תקווה בשני תיקים: תת"ע 171-10-11 (כב' השופטת ל' שלזינגר שמאי) מתאריך 11.10.2011 ו-תת"ע 5483-11-11 (כב' השופטת ר' רז) מתאריך 22.12.2012.

להלן יפורטו בתמציתיות הנתונים הנדרשים להכרעה בבקשה.

תמצית העובדות וההליכים הקודמים

2. כתב האישום שהוגש נגד המבקש ב-תת"ע 171-10-11 התייחס לאירוע מתאריך 05.01.2011 והוא כלל בתחילה את האישומים הבאים: נהיגה ללא רשיון רכב תקף (עבירה לפי סעיף 2 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: הפקודה) ושימוש ברכב ללא פוליסת ביטוח בת-תוקף (עבירה לפי סעיף 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970). בהמשך, במסגרת הדיון שהתקיים בתאריך 11.12.2011, תוקן כתב האישום, לבקשת המאשימה, כך שהוסף לו גם אישום בגין נהיגה ללא רשיון נהיגה (עבירה לפי סעיף 10(א) +62(1) לפקודה). עוד ראוי לציין כי במסגרת הזימון לדין שנמסר למבקש, הוא התבקש להתייצב למשפטו בבית המשפט לתעבורה הנכבד בפתח-תקווה בתאריך 03.11.2011 ואולם המבקש התייצב רק בתאריך 11.12.2011 מנימוקים שונים. המבקש הורשע בעקבות הודייתו בעבירות שיוחסו לו ונגזרו עליו (עוד באותו היום) העונשים הבאים: קנס בסך 2,000 ש"ח; 8 חודשי פסילת רשיון בפועל; 4 חודשי פסילה על תנאי למשך 3 שנים ו-7 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים (כשהתנאי הוא שהמבקש לא יבצע עבירות של נהיגה ללא רשיון או נהיגה בזמן פסילה).

3. כתב האישום שהוגש נגד המבקש ב-תת"ע 5483-11-11 התייחס לאירוע מתאריך 04.11.2011 וכלל את האישומים הבאים: שימוש ברכב ללא פוליסת ביטוח בת-תוקף (עבירה לפי סעיף 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970), ו-נהיגה ללא רשיון נהיגה תקף (עבירה לפי סעיף 10(א) +62(1) לפקודה). בתאריך 22.12.2011 המבקש הורשע בעקבות הודייתו בעבירות שיוחסו לו ונגזרו עליו (עוד באותו היום) העונשים הבאים: קנס בסך 750 ש"ח; 8 חודשי פסילת רשיון בפועל (במצטבר לעונש הפסילה שהושת על המבקש ב-תת"ע 171-10-11); 3 חודשי פסילה על תנאי למשך 3 שנים ו-6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים (כשהתנאי הוא שהמבקש לא יבצע עבירות של נהיגה ללא רשיון נהיגה, או נהיגה בזמן פסילה).

יצוין כי המבקש לא היה מיוצג בפני בית המשפט לתעבורה הנכבד בשני התיקים הנ"ל וכי הוא הגיש, בתאריך 13.11.2011, בקשה (במסגרת תת"ע 171-10-11) לצרף אליו את תת"ע 5483-11-11, וכי אף שבית המשפט לתעבורה הנכבד קבע כי הבקשה תידון במועד הדיון - במסגרת הדיון לא התקיים דיון בבקשה.

4. רק בחלוף כשנה ושבעה חודשים לאחר מתן פסקי-הדין הנ"ל של בית המשפט לתעבורה הנכבד הגיש המבקש, בתאריך 18.07.2013, לבית המשפט המחוזי הנכבד בקשה להארכת מועד להגשת ערעור על פסקי-הדין הנ"ל, וזאת בד-בבד עם הגשת ערעור על פסקי-הדין בית המשפט לתעבורה הנכבד. במסגרת הנימוקים לבקשה להארכת מועד ציין בא-כחו של המבקש כי המבקש סובל מבעיות נפשיות וכי חוות-דעת פרטית בעניין זה הוגשה לנציגי המאשימה. בא-כח המבקש טען כי נוכח בעיותיו הנפשיות של המבקש, נדרש היה למנות לו סניגור במסגרת התיקים שבגינם הוגשה הבקשה שבכותרת, והעובדה שהדבר לא נעשה - מהווה פגם המצדיק מתן ארכה להגשת ערעור. כן הסתמך בא-כח המבקש על פגם שנפל, לכאורה, באי-צירוף שני התיקים מושאי הערעורים, אשר הביא, לשיטתו, לפגיעה בזכויות יסוד חוקתיות של המבקש.

5. בפסק-דין מתאריך 13.10.2013 דחה בית המשפט המחוזי הנכבד את הבקשה להארכת מועד. בית המשפט המחוזי הנכבד שלל את טענות בא-כח המבקש לאחר שעיון בחוות-הדעת הפסיכיאטרית שהוגשה לבית המשפט במעמד הדיון בפניו. בית המשפט המחוזי לא פירט את שעלה מחוות-הדעת מפאת צניעות הפרט של המבקש, אך ציין כדלקמן: "אין בחוות-הדעת כל אינדיקציה למחלה פעילה, או לסימפטומים פסיכויים, לא לתקופת ההווה, גם לא לתקופת העבר, הסמוכה למועדי הדיונים נשוא בקשה זו". בית המשפט המחוזי הנכבד סבר איפוא כי מחוות-הדעת לא עולים נימוקים משכנעים להצדקת הארכת המועד להגשת הערעור, במיוחד כשהיא מוגשת זמן כה רב לאחר המועד בו ניתנו פסקי-הדין בבית המשפט לתעבורה הנכבד. בית המשפט המחוזי אף ציין כי הגשת הבקשה להארכת מועד נבעה מהרצון למנוע את הפעלת עונשי המאסר המותנה, במסגרת תיק תעבורה נוסף שנפתח כנגד המבקש.

טענות הצדדים

6. המבקש חוזר בבקשה על טענות שטען בבקשתו להארכת מועד להגשת הערעור ובערעור עצמו. בין היתר הוא שב ומעלה את טענותיו בעניין מצבו הנפשי ובנוגע לאי-צירוף שני תיקי התעבורה בהם עסקין. אציין כאן עוד כי בעקבות החלטתי מתאריך 03.12.2013 המבקש הגיש מסמכים, וביניהם: צילום של תעודת השחרור שלו מצה"ל; הודעה על קביעת פרופיל רפואי של המבקש בצה"ל; טופס סיכום בדיקת פסיכיאטר שנערכה בצבא, עובר לקביעת הפרופיל הרפואי וההחלטה על שחרורו של המבקש משירותו הצבאי ו-חוות דעת פסיכיאטרית פרטית, שנערכה על-ידי ד"ר א' נפתלי, ממכון הר כרמל לפסיכותרפיה.

7. בעקבות החלטתי האמורה מתאריך 03.12.2013 המשיבה הגישה את תגובתה לבקשת רשות הערעור. עמדת המשיבה, כפי שעולה מהתגובה הנ"ל, היא שיש לדחות את הבקשה - וזאת מכמה טעמים:

(א) מדובר בבקשת רשות ערעור על ההחלטה בבקשה להארכת מועד להגשת הערעור ולא בבקשת רשות ערעור על החלטה של בית המשפט המחוזי לגוף פסקי הדין (שכן דיון בערעור עצמו לא התקיים כלל בבית המשפט המחוזי הנכבד עקב דחיית הבקשה להארכת מועד). המשיבה סבורה שלא עלה בידי המבקש להציג טעם משכנע לכך שהערעור לא הוגש בתוך המועד הקבוע לכך בחוק.

(ב) למבקש לא היתה "זכות" לצרף את שני התיקים, מושאי הבקשה שלפני - ולפיכך לא נפל פגם בהחלטה שלא לצרף את התיקים.

(ג) אין במסמכים הרפואיים שהומצאו למשיבה, לרבות מסמכי השחרור של המבקש מצה"ל, וחוות הדעת הפסיכיאטרית הפרטית שנכתבה בעניינו - כדי ללמד על כך שהמבקש היה בלתי-כשיר לעמוד לדין.

דיון והכרעה

8. לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובחומר שצורף לה, כמו גם בתגובת המשיבה - הגעתי לכלל מסקנה

עמוד 3

כי דין הבקשה להידחות, שכן היא איננה מעוררת שאלה בעלת חשיבות משפטית החורגת מעניינם של הצדדים הישירים להליך, המצדיקה הענקה רשות ערעור ב-"גלגול שלישי" (ראו: ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982); רע"פ 4515/07 אבו שנב נ' מדינת ישראל (17.10.2007) ואף לא נראה כי נגרם פה למבקש עיוות דין, כמשמעו בפסיקה.

9. יש לזכור כי בקשת רשות הערעור מוגשת על ההחלטה של בית המשפט המחוזי הנכבד לדחות את בקשתו של המבקש להארכת מועד להגשת ערעור (וממילא הוא לא דן בערעור על פסקי הדין לגופם). המבקש הגיש את הערעור והבקשה להארכת המועד להגשתו כשנה ושבעה חודשים לאחר מתן פסקי-הדין בבית המשפט לתעבורה הנכבד (כשנה וחמישה חודשים וחצי לאחר המועד האחרון להגשת הערעור (ראו: סעיף 199 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982). זאת ועוד, הקביעה כי חוות-הדעת הפסיכיאטרית איננה מעידה על מחלת נפש - היא קביעה עובדתית המסורה לשיקול דעתו של בית המשפט המחוזי הנכבד, ואינני רואה כל מקום להתערב בה, מה גם שלאחר שעיינתי במסמכים, אשר הוגשו על-ידי המבקש (לרבות חוות-הדעת הפסיכיאטרית הפרטית שהמציא), התרשמתי גם אני כי לא עולה מהמסמכים חשש שהמבקש לא היה כשיר לעמוד לדין במועדים הרלבנטיים ולפיכך אינני סבור שההחלטה שלא למנות למבקש סניגור - מהווה פגם הדורש תיקון.

10. בא-כח המבקש מציין אמנם כי הבקשה מעוררת סוגיות משפטיות, שהן, לגישתו, סוגיות בעלות חשיבות ציבורית הנוגעות להפרת זכויות נאשמים בסיסיות. בין היתר הוא מונה את הסוגיות הבאות: פגיעה מהותית בהגנת נאשם על-ידי מניעת הזכות לצירוף תיקים ו-מניעת זכות לייצוג משפטי. אני סבור כי טענות אלה אינן מתחשבות בעובדה שעסקינן בערעור על החלטה בבקשה להארכת המועד להגשת ערעור ולא בערעור על החלטה לגוף העניין. מכל מקום, הנני סבור כי אין בין הטענות הנ"ל טענה המצדיקה דיון בעניינו של המבקש במסגרת ערעור ב-"גלגול שלישי". אבהיר:

(א) בא-כח המבקש טוען כי נפגעה "הזכות של נאשם לצירוף תיקים". ואולם כבר נקבע בפסיקה כי אין לנאשם זכות קנויה לצירוף תיקים, אלא מדובר בעניין הנתון לשיקול דעתו של בית המשפט ושל התביעה (ראו: ע"פ 5377/11 סויסה נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (03.07.2012)). קיים אמנם טעם מסוים לפגם בכך שבית המשפט לתעבורה הנכבד קבע (בהחלטתו מתאריך 27.11.2011) שהבקשה לצירוף תיקים תידון במסגרת הדיון, ולבסוף דיון כזה לא התקיים. יחד עם זאת אינני סבור כי הדבר עולה כדי עיוות דין שיש בו כדי להצדיק מתן רשות ערעור ב-"גלגול שלישי" וניתן יהיה לטעון בעתיד את הצורך בהתחשבות בליקוי זה, היה והמבקש יורשע בעבירות נוספות ויבקשו להפעיל נגדו במצטבר את העונשים המותנים שנגזרו עליו בשני התיקים הנ"ל.

(ב) הטענה כי המקרה שלפני מעלה סוגיה הנוגעת לזכותו של נאשם לייצוג משפטי - איננה מבוססת. לכל היותר, התעוררה במקרה שלפנינו שאלה בדבר מצבו הנפשי הקונקרטי של המבקש, ובית המשפט המחוזי הנכבד נתן דעתו לסוגיה זו, שהיא מצויה כאמור בשיקול דעתו (ראו: רע"פ 5268/99 בן-ישי נ' מדינת ישראל (16.11.1999), שנימוקיו תוארו ביתר פירוט ב-דנ"פ 8375/99 בן-ישי נ' מדינת ישראל (25.11.1999)).

11. למעלה מן הצורך אציין כי גם לגופם של דברים נראה כי לא היה מקום ליתן כאן ארכה להגשת הערעור -

מעל כשנה ומחצה לאחר מתן פסקי הדין, מושאי הערעור המבוקש. התנהלותו של המבקש לאורך ההליכים שהתקיימו כנגדו לא היתה חפה מקשיים וייתכן שהוא אף "זכה מן ההפקר" כתוצאה מכך, שכן לו היה מתייצב לדין ב-תת"ע 171-10-11 במועד המקורי אליו הוזמן (03.11.2011), והוא היה מורשע ונענש כבר באותו מועד, יתכן והעבירה הנוספת שביצע בתאריך 04.11.2011 (מושא תת"ע 5483-11-11) היתה מביאה להפעלת העונש המותנה.

הנה כי כן אין מקום ליתן למבקש אפשרות "לפתוח" כעת תיקים שנסגרו ונחתמו כדת וכדין, על מנת לנסות ולשפר את מצבו, על רקע האשמות נוספות המופנות כלפיו כיום, אשר עלולות להביא, בכפוף להערה שבפיסקה 10(א) שלעיל, להפעלת העונשים המותנים שהושתו עליו במסגרת התיקים, שבבסיס בקשה זו.

12. סוף דבר: נוכח כל האמור לעיל - בקשת רשות הערעור נדחית.

ניתנה היום, ט' בניסן התשע"ד (09.04.2014).

שׁוֹפֵט
